

PUNAINEN KARJALA

KKP(h:n) Karjalan AK:n, KASS:n TyöKK:n ja KAL:n lehti 17:s vuosikerta * Jokapäiväinen sanomalehti — Hinta 10 kop. 1/1 vk. 30—, 1/2 vk. 15—, 1/4 vk. 7:50

N:o 33 V. 1937 — Kuusipäivän 4:s päivä — Keskiviikkona helmikuun 10 p:nä

Kansan rakastama suuri runoilija

1837

A. S. PUSHKIN

1937

Ei käsin — hengen töin loin ...

Exegi monumentum

Ei käsin — hengen töin loin oman muistopylvään,
Sen luo ei kans:n polku koskaan ruohoon saa,
Se nostaa ylemmäs pään rohkean ja ylvään
Kuin Aleksander-pylväs kohoaa.

Ei, en kuole kokonaan, vaan sielu lyyrassani
Tomuni län voittaa, lahota ei voi.
Maan päällä siihen asti pysyn maineessani
Kuin vielä yksikin runosäe soi.

Ja maine kulkeutuu yli Venään uhkuvaisen,
Mun nimeäni kaikin kielin mainitaan,
Niin slaavin ylvään suvun kuin myös suomalaisen,
Tunguusin, kalmukinkin muistellaan.

Mua muistaa kansa kauan rakkaudella siksi,
Kun ilmiin jalot tunteet nostin lyyrallain,
Kun vapauskaipuun laadin laulelmiksi,
Niin langenneille auvoa ma hain.

Sa, Muusa, jumalille ollos kuuliainen,
Viis moitteista, sä ällös kaipaa kunniaa,
Saat kiitosta tai soimaa, ollos samanlainen,
Ois tyhmää tyhmyä vastustaa.

Suom. Jalmari Virtanen

Sluavu rahvahan poetat — Pushkinil

Sada vuotta roiteh kulunnoksi Venjan literaturnoin kielen luadjin i Venjan uuvven literaturnan alguh panijan Aleksandr Sergejevitsh Pushkinin tragittsheskois kuolendupäiväs.

Kai Sovetskoi muu, kai rahvas i kai suuret i pienet natsionalnostit meijan suures sylhih sebi-mättömiä Sovetskoidu sojuuzua pietäh tädä suurdu jubileidu Venjan literaturnan pruazhniekannu, osuttaen itse omua rahvahan, natsionalnoidu formua myöte i sotsialistitsheskoidu so-derzhaaniedu myöte, kultuurua.

Ei ole meijan suures muas mostu tshuppoo: savodua, tshes-hua, kolhosua, brigadua, Kras-noin armien otrjadua, Sovetskoidu organua, shkolua, yhtel sa-nal sanuo, eule mostu kohtua suu-res sojuuzas kuskui ei piättäs tädä sadavuodistu kuolendupäi-vän jubileidu.

Rahvas lugou suuren rahvahan, suuren poetan proizvedeenieloi suuret mielen hyvyöl. Olgahto häi rabotshoi, krestjuanin — kol hosniekku, partinoin, libo ei par-tinoin, kaikin lugietah Venjan rahvahan natsionalnoin geenien, natsionalnoin poetan Aleksandr Sergejevitsh Pushkinin proizve-deenieloi.

Täh lugemizeh andoi vaikuti Sovetskoi Vlastji vozmozhnostin. Sidä enne ei olluh jogahizel. Pri-mieräke voimmo tuuva vaikuti sen, shto Pushkinin proizvedeenieloi vuuvves 1898 vuodeh 1917 oli petshatoittu 9,1 miljoonua pa-lua, a meijan muas, vuuvves 1917 vuodeh 1985 on petshatoittu 9,3 miljoonua palua. Jäljimaizenny vuonnun 1986 oli petshatoittu Pushkinin shtimeenieloi 10,8 miljoonua palua. Ihan jäljimaiz-zinny kolmennu kuunnun on pet-shatoittu Pushkinin kuuzitom-niekku sada tuhattu palua i yksi-tomniekku 350 tuhattu palua.

Pushkinin proizvedeeniet ollah kiännetyt (perevedityt) monil natsionalnoloi kielil. Pushkinie lugietah belorussat, ukrainasat, tatuarat, uzbekat, tjurkat, suome-laiset i dazhe on Pushkinin proizvedeenieloi kiännetty Karja-lan kieleh, kudamie ruvetah pet-shatoimah i rahvas voijah suaha itselleh lugiettavaksi karjalan kielel Pushkinin proizvedeenieloi. Kaikkiedah Pushkinin proizve-deenieloi on kiännetty 50 eri na-tionalnostiloi kielil meijan So-vetskoi sojuuzas.

On proijunuh sada vuotta kuolendu päiväs, no yksi-kai Pushkinin ozuttamat ob-razat, pyzytyah rahvahan mie-lis sentäh, kui net ol-lah podlinno-natsionalnoit, tosi prostoit i dostupnoit, kudamien daumat ollah demokratitsheskoil i gumannoit, net ollah kazvanuot juurineh meijan rahvahan soz-naanelioh, rahvahan kudai on omas muas pidänyh kolme revo-lutsiedu. Tämä on heijan soznas-nies eroittamattomannu ozannu.

Suuren venäläisen runoilijan A. S. Pushkinin kuoleman 100-vuotispäivän merkittämisestä

SSSL:n TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN PÄÄTÖS

Suurimman venäläisen runoilijan A. S. PUSHKININ kuoleman 100-vuotis-päivän merkittämisestä SSSL:n Toi-meenpaneva Keskuskomitea päättää:

1. Omistaa Valtion Kuvaamataitei-den museo Moskovassa A. S. PUSHKININ nimelle.
2. Nimitää Bolshaja Dimitrovka-katu PUSHKININ kaduksi.
3. Nimitää Moskova-joen Neskutsh-

najan rantakatu PUSHKININ ran-fa-kaduksi.

4. Nimitää Ostankino Moskovassa Pushkinskojeksi.
5. Nimitää Detskoje selon kaupunki PUSHKININ kaupungiksi.
6. Omistaa Valtion Leningradin Ak-teeminen dramaattinen teatteri A. S. PUSHKININ nimelle.
7. Nimitää pörssitorin Leningradin kaupungissa PUSHKININ toriksi.

SSSL:n Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtaja —

M. I. KALININ.

SSSL:n Toimeenpanevan Keskuskomitean sihteeri —

1. AKULOV.

Moskova, Kremi
Helmik. 9 p. v. 1937.

Sata vuotta sitten, helmikuun 10 päivänä, tuhoutui suuri venäläinen runoilija, venäjän kirjakielen ja uudemman kirjallisuuden luoja, yksi maailman kirjallisuuden loistavimmista ja nerokkaimista edustajista, Aleksandr Sergejevitsh Pushkin, tsaristisen järjestelmän palkkarengien käden kautta.

Pushkin on Venäjän runouden aurinko, "jota etevämpi ei tähän päivään mennessä ole ollut kukaan enempää runoudesta kuin tunteiden ja ajatuksen ilmaise-mis-voimassakaan, runoilija — suuren venäläisen kirjallisuuden esi-isä...". "nero, joka "...väritti kansanlaulun ja tarun kykyä loistolla, mutta jätti niiden sisäl-lön ja voiman muuttumattomiksi" (Maxim Gor'kij).

Pushkin ollenof itsessään ve-näläisen kulttuurin kokonaisen aikakauden. Hän on Venäjän kansan ja kaikkien soveltamaan kansojen ylpeys. Hän valtasi its-selleen taiteelliset keinot, joiden avulla hänen runoutensa sai ky-vyn puhua kansan kanssa, sydä-mellisellä yksinkertaisuudella, syyttävyydellä, humanisti-suudella. Hänessä yhtyivät jär-jen ja tunteen uskollisuus, sa-nonnan täsmällisyys, selvyys ja yksinkertaisuus.

Venäjällä raivosi silloin julma taantumus, kansan hirvittävä riisto, maaorjuus. Pushkin taiste-li koko leimuavalla neroudellaan ihmisiyttyä kahlitsevaa ja alentavaa tsaristis-maaorjuusjär-jestelmää vastaan. Pushkin haaveili poliittisesta vapaudesta Leimuaavilla kapinallailullaan hän herätti aateliston parhaassa osassa vallankumouksellisia mie-hialoja ja toiveita, nostatti kan-saa taisteluun itsevaltiutta ja maaorjuutta vastaan. Oodissaan "Vapaus" hän sanoo:

"Sä konna itsevaltiat,
Mä vihaan valtaistuintasi,
Mä riemuiten sun tuhostas
Ja toivon kuoloon lapsiasi,
On osas kansan kirous,
Tuot maailmaan sä kauhistusta,
Oot luonnon tahraapilkku musta
Ja jumalalle soimaus."

Pushkin kutsui kansaa kapi-naan:

"Voi tyrannit, te variskaatte!
Mut orjat, uskallusta saatte
Kai vihdoon nousta kapinaan!"

Siksi tsaristinen järjestelmä vihasi Pushkinia ja tuhosi hänet. Koko elämänsä ajan eli suuri ru-noilija eläimellisen vainon ja ajojahdin alaisena. Hänet ajeti-tiin yhdestä karkoituspaiikasta toiseen. Hänen kirjoituksensa sensuroi tsaari.

Ja tällaisissakin oloissa Push-kin työskenteli, loi yhä uusia ja yhä kauniimpia runoelmia, jotka

Miljoonien rakastama runoilija

Suuren sosialistisen revolutsion jäl-keen nerokkaan Pushkinin tuotteet ovat tulleet synnyinmaamme kansojen omaisuudeksi. Vasta meidän päivinä-me toteutuivat runoilijan sanat:

Ja maine kulkeutuu yli Venään uhkuvaisen,
Mun nimeäni kaikin kielin mainitaan,
Niin slaavin ylvään suvun kuin myös suomalaisen,
Tunguusin, kalmukinkin muistellaan.

"Ylvään slaavin" kielellä vuonna 1936 nerokkaan runoilijan kirjoja on julkaistu 20 miljoonaa kappaletta. Tsaristinen sensuri kielsi suuren ve-näläisen runoilijan tuotteiden kääntä-misen ukrainan-, tjurkin- ja muille kielille. Ennen revolutsiota eri kansa-lisuuksien kielillä julkaistiin ainoas-taan 13 kirjaa, joiden painosmäärä ol-i vähemmän kuin 35.000 kappaletta. Suuren proletarisen revolutsion vuosi-na Pushkinin runoja ja suorasanaisia teoksia on julkaistu enemmän kuin 50:llä SSSL:n kansojen kielellä. Painos-määrä lasketaan sadoissa tuhansis-sa kappaleissa. Pushkinia lukevat äi-dinkieliellään tahutashit ja ingushit, tadzhikit ja kirgiizit, kalmukit ja bashkiirit, jakutit ja burjaatit, kaza-hit ja tatarit.

Ukrainan ja Valko-Venäjän par-

neroutensa ja vapaudenpyrki-myksensä kirkkaalla salamalla iski-vät läpi tsaristisen synkän pimeyden, joka kuristavana pai-noi Venäjää. Läpi vuosituhansien tulevat säilymään Pushkinin iha-nat runoelmat, rikastuttamaan kauneudellaan ja syvällä huma-nisuudellaan ihmiskuntaa. "Jev-genij Oegin", "Boris Godunov", "Dubrovskij", "Pugatshevin his-toria", oodinsa "Vapaus", "Maa-seutu", "Myrkkypuu", hänen pienimmätkin epigramminsa ovat nerokkaita taideluumuksia. Luon-to, ihmiset, yhteiskunnallinen elämä on kuvattu niissä reali-sesti, kirkkain, yksinkertaisin, voimakkein värein. Pushkin am-mensi runoutensa kielen ja aat-teet kansan keskuudesta, jota hän rakasti, jonka yksinkertai-suutta ja rohkeutta hän ihaili, jonka keskuuteen hän tunki sy-välle juurensa jo eläessään.

"Vain tuntien tarkkaan koko ihmiskunnan kehityskulun luo-man kulttuurin, vain uudestaan muokkaamalla sen, voidaan rak-entaa proletaarinen kulttuuri" kirjoitti Lenin. Proletariaatti on kaiken menneisyyden kulttuuri-perinnön perijä. Pushkin ja hä-nen runoutensa kuuluu työtäte-keville.

Pushkin-juhlilla on meille val-tava poliittis-kulttuurinen merkit-yys. Suuren runoilijan elämä ja työ on yhtenä kirkkaimpana ku-moamisena sille parhaalle suhtautumiselle, jolla kansanviholli-set — trotskilaiset ja oikeistoluo-piot suhtautuvat Venäjän kansan menneisyyteen pelkkänä oblo-movilaisuutena.

Pushkin on vapaa kaikesta kansallisesta rajoittuneisuudesta, shovinistisesta patriotismista. Hän julisti päättävästi runou-tensa internationalistista luon-netta laulaen:

"Ja maine kulkeutuu yli Venään uhkuvaisen,
Mun nimeäni kaikin kielin mainitaan,
Niin slaavin ylvään suvun kuin myös suomalaisen,
Tunguusin, kalmukinkin muistellaan."

Sovettiliitossa, maassa, jota hedelmöittää sosialismin kirkas aurinko, ovat suuren runoilijan haaveet muuttuneet ihanaksi to-dellisuudeksi, sillä sosialistinen järjestelmä on toteuttanut men-neisyyden kaikkien parhaimpien ihmisten toiveet. Ja Pushkinin kuoleman satavuotisjuhla on parhaana osoituksena siitä, miten suunnattoman merkityksen ja arvon proletariaatti antaa ihmiskunnan nerojen elämälle ja työille.

Socialismin maassa, jota johtaa Leninin-Stalinin puolue, jota joh-taa kansojen suuri johtaja Stalin asetetaan ihmiskunnan kulttuuri-perintö sille kuuluvalla paikalle, palvelemaan työtätekevien asiaa, koko etumaisen ja progres-siivisen ihmiskunnan asiaa, sosia-lismin asiaa.

haimmat runoilijat ovat kääntäneet äidinkiellelleen Pushkinin sellaisia mai-nioita teoksia kuin ovat "Vaskinen rat-sastaja", "Jevgenij Oegin", "Kapteenin tytär", "Kivinen vieras" ym. Ka-zahstanissa on jo ilmestynyt A. S. Pushkinin valittujen teosten ensim-mäinen nide. Valittuja teoksia toimit-ta ordenilla palkittu kirjailija Seif-ulin Kirgizissa on ensimmäisen kerran kääntetty "Kaukaasian vanki" ja "Sa-tu kalastajasta ja kalasta". Suomen-kielillä ilmestyyvät "Vaskinen ratsas-taja", "Bashkisarain suihkulähde" ja "Kreivi Nulin". Bashkiran kielellä ovat ilmestyneet painosta "Kapteenin ty-tär" ja udmurtinkielellä Pushkinin adut. Ensimmäisen kerran Pushkinin runoja ja suorasanaisia tuotteita on kääntetty karakalpakian- ja muille kielille. Uzbekinkielelle on käännetty "Jevgenij Oegin", "Boris Godunov" ja "Dubrovskij".

Todelliseksi juhlaiksi pienelle Pohjo-lan mansi-kansalle muodostui Pushki-nin "Satu kalastajasta ja kalasta" kääntäminen. Tällä sadulla on mitä suurin menestys ja sitä kerrotaan jo ka paikassa. Vielä joku aika sitten Pohjolan monilla kansoilla ei ollut omaa kirjakieltä. Nyt ensimmäisen kerran historiasa Pushkinin kirjoja on julkaistu SSSL:n kaikkein pienil-luokisimpien kansojen kielillä.

1837-

A. S. Pushkin

-1937

Suuren rahvahan suuri poettu

10 päivän fevraljankuudu vuonna 1937 täyttää sada vuotta siitä, kun tragisheksi kuoli suuri poettu Aleksandr Sergejevitš Pushkin. Genealogi Venjan hudozhnikku, venäjien i literatuurin alku panii. Häi eli i kirjutti 1799-1837 vuozinnu, konzu venjal oli samoderzhavno-krepostnisheskoi stroju.

Poetan, väljän ljuubijan syväin, ei voinuh lobiakse nengoi polozhenieh.

Suuri poettu oman ozan jagoi kaikkien tämän ajan sposobno loin miehen kel. No händy ei otenittu, a dazhe presledittih. Rosies, nagretti, klevetittih hänen piä i travittih händy. Hänen hyvis knigois libo ei paistu ni midä, a libo ei annettu razresheniä midsy petshatoija, a toishi kävyi i muga, shto niidy ylen äijäl kritikkuidi i travittih.

Pushkiniä travittih siid, shto häi oli vastah krepostnoidu stroju, i zhandarnskoidu gnetua vastah. Pushkin oli vieras sen ajan "korgiemal" obshestval. Häi nousi vastah kielaluttu i litsiemieriedu, häi nousi rabstvu vastah. Händy opittih "opastua", shtobi häi olis heijän njity i luadis, siidä, midä kai toizet tsuarin ymbäri olit. No Pushkin gordo omis stihotvoreniois sano:

"Minä olen avoimena aluavimah utshivunnubes
Omat stihotvoreniet zhevuutihen
hänäl vai
Minä en ole tsuariloi zabavlaitsemah
rodinuhes,
Huigietoi, olen minä moine vai".

Nenga häi vastaili omis stihotvoreniois tsuarin akal, kudai tahtoi händy "priutshie". Omis lugemattomis epigrammos stihotvoreniois häi äijän kerdua löi sih, shto tsuarin ymbäri olit rahvas ollah kielalut i podloit i tal häi vie enämbäl nosti vihua omua, itshie kohtah. Vystupajia i nosta vastah tädä kashmarnoidu krepostnisheskoidu proizvolua vastah, mustan nikolajevskoin reaktien aigah, voi vai nastojushoi, suuri muuzhestvennoi mies, kudai ei zhiä löinnyh omua itshie i ei duumainnuh midä hänäl täs tulou.

Nengoizennu muuzhestvennoinu poetannu oli Pushkin. Pushkin kazvoi siirtishi omas klussas. Häi seizoi korgiemal siidä. Pushkin vedi itsheh kaiken

A. S. Pushkin pisuateltan N. V. Gogoljin luonu

edumaizen zapadno — Europeis koin kulttuurin, oli parahambannu sen ajan rahvahan pojannu, oli peredovoin sen ajan ideoloin, duumaitshuksien alku panii i ielleh viejy. Häi oli dekabristoin viljanien ual i jäi loppusah moizekse kudai vihäi krepostnisheskoidu elaihua.

Jo enzi aigoinnu omis kirjuttuksis, stihotvorenies "Volnostj" (v. 1817) häi vihamielizesti kirguu:

O! kunna vai katshatammos
Joga sijas lyvväh, joga sijas ravva.
Zakonnat ollah häviendy huigies,
Napredivlioi vlasti on joga sijas.

Äijis omis parahis proizvedeeniois poettu suudiu krepostnisheskoidu zakonna.

Omas stihotvorenies "Derevnja" ("Kylä") häi sanou: "tä on barinat diikoit, ei ole tunduo, ei go ole ni mitunnua zakonna heih nishkoi".

Vie paremban kartinan kylän rozorimizes i kylän köyhyydes andau A. S. Pushkin omas prozaitsheskois proizvedeenies "Gorjuhinan kylän istorie" vuonu 1830.

Täs proizvedeenies on syvä hudozhestvennoi tozi kartin venjan elajias XIX vuosi suan allus.

Samoderzhavie i rahvas tienu kaikis Pushkinan knigois menöy läbi ruskien nuittynny.

Otammo hotj "Volnostj", "Boris Godunov", "Kapitanskaja dotshka", "Istoriija Pugatshera" i toizis Pushkinan proizvedenie lois vydvigaitshie vlastin problemu. No Pushkin ei ozuta dorogua sih, kui tämä pidäy luadie.

Häi ei voinnuh tämän ajan uslovielois ozuttua tozi dorogua.

Pushkin praviljno azettan tsuarie vastah ei radikalnoin dvorjanstvan, a vai rahvahan.

Konzu Pushkin andau kartinan Pugatshera, häi hänäl simpatiziruitshou i objasnu, shto "kai mustu rahvas (toizin sanottunu ruadai rahvas T. L.) oldih Pugatsheran puoles".

Moittien i nagraen dvorjanoi, pomeshiekkoi i samoderzhaviedu, häi risuitshi omis stihotvoreniois i knigois hyvin prostoin rahvahan parahambie puolie. Tämän myö hyvin voimmo ellendä i nähtä kui luvemmo Pushkinin proizvedeenies "Tshiganat", kus häi tshigan starikan vastumieheksi panou kois pajennuon dvorjaninan Alekon, kudai ei voi prisposobieksheh elaiha.

Pushkinin tvortshestvas näimmö syvän internationalizman. Häi omis stihotvoreniois i knigois kirjutti semmoizis rahvais kui tshiganat, kalmykat i toizis pienis rahvais i heijän hyvis puolis, hotj i hyö oldih rabannu, no häi heispäi vedi nägvyih kai hyvät puolet. Tämä nähtih terväh Pushkinin vihamiehet, i Pushkinie kohtah tuli midä suurembie kiroyuksie, samoderzhavien kritikkoi.

Pushkin kirjutti prostoi kieleh, kuduadu ellendä kai rahvas. Hänen kieli on ylen tsoma i prostoi.

Vot mikse Pushkin on meijän suuren Sovetskoin sojuzan rahvail kallis i armas. Hänen proizvedeniet on meijän muas perevittu kymmenil eri pienien rahvaihien kielih.

T. Lebedev.

Suarnu papis da hänen kazakas Baldas

A. S. PUSHKIN

(OTRYVKU — PALAINE SUUREMBAS SUARNAS. RISUNKAT ON RISUNNUH ITSHE PUSHKIN)

Djuoksi Baldu mecikköh,
Tabai ylen ruttoizhe,
Kahtu djänöin poigastu,
Pani huavon sydameh,
Dai tuli niijenke djärilleh
Karun edeh merellyö.
Yhten djänöin poigazen
Viäldi huavon sydämes,
Sanou: "opis nygöi, velli mies,
Siuvu suaha njabevyös!
Kaco, karun bunukke
Tahtou djuosta sinunke.
Yksi, kaksi, kolme-hei,
Ozakembi ken on teis?"
Djänöin poigu karunke
Kerras hypästetiehes,
Karun bunukke — raudua myö,
Djänöin poigu — emällyö
Lähimäizheh mecikköh.
Vediheh meren kierdähyö
Surman paltiesah väzynyh
Karun bunukke djärilleh,
Djoga kohtu — hies,
Kieli ulgon, liecou,
A vie ieksekhe duumaiccou:
— "Nygöi dielot on hyvin!"
Azhnoga Baldu djo sylis
Pidäy da sillittäy vellytty,
Sanou: "rodjoihtu, hengästy!
Moleccu olet, ku ennäit."
Karun bunukke pöllästyi,
Djälginäi burahtih:
— "Verot lähten tuon."
Menöy diedjoihtu:
— "Midä nygöi ruata?"
Baldu bedah sustoi:
Hänen nuorembua vellytty
Minä en voinnuh ennäit."
Vahnu karu duumaimah,
A Baldu uvvessah tuiskamah,

Roittos veroloin kandaajakse.
Vai midä? Varuut, k'et väzy?
K'ei muckevu käzi?
Viego viikon villistät silmie?"
— "Ka, vuottelen tuadu pilvie,
Sinne ku ruagaizen vishkun —
Siit suatto työ rapaut nishkah."
Karun bunukke pöllästykis
Paginal diedjoihtu yrästiehes.
A Baldu uvvessah — tuiskamah,
Kiirehty karuloil andamah.
Vilahtih karun bunukke djärilleh,
"Ku veroloi pidänöy — ole meis päivilleh..."

"En ole" — rängähtih Baldu,
"Loppih karuloil valdu!"
Nygöi minun miellydy myö
Nukka kihlat ishkiemö.
Podruadah puuttu, kehveli!
Kaccommo, olet go vägevy!
Opis vai tuodu harmaidu ruunua
Puolen virstan tuakse kandua!
Ku voinnet — verot sinun,
Et voinne — verot minun."
Ruunal djalloin keskeh tungiehes
Karun bunukke, pöngistiehes,
Askelen toizen vei —
Da sih i' langesi,
Pitkällehen venyiehes.
— "Hoi sinä, mietelöi biessa!
Et sovi meijänke kizah.
Käzien vuoh et voinnu kandua,
Kacos, ku djalloin keskes kannan."

Da aldoloi muurdamah.
Karun bunukke djärilleh:
"Ole djo, Baldu, meis päivilleh!"
Verot ku pidänöy —
Nukka rugastu lykkimäh,
Puoli azeta kättymyö.
Voinnet lykkäi loitombakse —

Baldu hyppäi ruunal selgäh,
Virstan viili ylen terväh,
A karun bunukke kaldavui
Sovietan piäl diedjoihtu.
Karut kruugah kerretti,
Papi verot kerättih,
Täyzi huavo randah kannettih.
Baldu krähtindanke — pappiläh,
Pappi — malittuo lugemah:
Hämmästyi kuolendassah,
Peityi papadjan tuakse.
No ei voinnuh suaha rauhua,
Piäzi Baldu omah valdah,
Rubei papis palkua suamah —
Talkunocua plikuttamah.
Enzimäizen pikun djälgeh
Pappi kapsahtiehes lageh,
Toizen pikun primihyö
Pappi kieleh erovui,
A kui oli kolmas plikku —
Mieleh välyti strarikku.
Lopukse vie Baldu sanoi-vakuutti:
"Huogehen himot sinus pakuttih!"

Kiändi Karjalan kieleh Kriun Miikkul.

A. S. PUSHKIN

Tshaadajevil

Suavaus, toivomus i suavu
Ei kodvan meidy petetty,
Djo kadoi nuorevuon zabavuu
Kui huondestuman, uneksut;
No syväin täyza on tahtomistu,
Myö vägivalan vaivan ual
Olemmo djoudun vuottamah
Oman otiznan kuuccumistu,
Myö tuskis vuottelemmo aigus,
Kos pyhä volnostj azettu,
Kui briha vuottau neicuttu
Kos enzikerdua tusku vaivuav.
Kunj syväin palau svobodah,
Kunj cestin perä hengittämö,
Myö pyrgimykse sytyttämö
I työnyttämö otiznah.
Hoi tovarissu, usko se:
Vie zorja nouzou ozakembi
I kuonduu Rosei huondeksel,
I kuatun vägivalan paloi
Vie kirdjutetah miän nimet!

Karjalan kieleh kiändi Kriun Miikkul.

A. S. Pushkin

Aleksandr Sergejevitš Pushkin rodjui Moskovin linnas majjankuun 26 päivä vuuvuunu 1799 (uuttu luguo myöte ijunjan-kuun 6 päivä). Tuattah oli vahnas tietäväizes dvorjanskoi rovus, a muamah oli abessintan Ibragim Gannibalan vnuukku, kudai oli annettu jo poigazennu Venjal tuoduo Petr pervoil (enimäizel). Konzu rodjui Aleksandr Sergejevitš Pushkin oli jo heijän pereh keyhtynyh suureshti i oli kai hosaitshu laskevunnuh. Kui tuattah mugai muamah hosaitshennoloih koin dieloloih ei syvetty, a vai kui pietti pruazdnoidu elaihua linnas. Piettih vesseliä bualuloi i muujal.

Elaihu koin oli azettu inozemnoil luaduh. Kois enämbäl ti paistih fransuskoil kielel, itshie venjankiel. se narodnoi, rahvahan kieli oli sohranjainnuhes vai kui itshie rahvahan keskes. Hotjo vähän udeljaittih Aleksandr Sergejevitšin roodi- teljat hänen vospitaindih yksi- kai jo nuorennu hänäl oli suuri stremljenie knigoih. Hänen velleh, Lef Sergejevitš, jälles kuolendua omis vospitaindies sano, shto Pushkin rubei ljuubimah stihoi jo siit vai kui rubei ellendämäh vähänge dieloloi. Häi jo kahaksa vuodisennu rubei kirjuttamah omis utshietti jois epigrammas i pienie komedieloi fransuskoil kielel.

Häi lishakshe knigois luge- nizen ylen suurel shelaaniel kuundeli omah njankah sanomie suarno. Nämä suarnat oldih juuri niidy narodnoloi kudamat hänen kavotji ollah ozaksi jäady meijän päivyih sahte kui suuri nasledstvu kaikis silloizes narodnois tvortshestvas. Njanaan sanois häi suureshti vie opastui sih suureh venjan kieleh kuada- mah nygöi myö pagisemmo, opas- tummo i kudaman literaturnoih

oformleenieh suurdu ruaduo pidi suuri rahvahan poettu Aleksandr Sergejevitš. Arina Rodionov- nan, Pushkinin njanan kavotji Aleksandr poznakomihes venjan rahvahan tvortshesvanki i si oli suuri polju hänen poetitsheskoil ruadoh. Sanommo hot N. G. Tshernyshevskij omas otzyivas Pushkinis sano, shto Pushkinin hyvät opisaaniet ollah venjan rahvahan eländöin i olendoin opisaanietoi i ollah net ylen elävät, tädä ei ollus, jes- koi häi ei olis lapses sah suah- nuh kuulla razkazoil venjan rahvahan elajias.

Suurennu arvannu oli tietäväi- ne vie se, shto Pushkinin koi- olid tuagiennu gostjannu sem- moizet silloizet pisuteltat kui olid: Karamzin, Dmitrijev, Zhukovskij, Batjushkov. Dai i itshie Sergei Lvovitch, Pushkinin tuat- tah, ei briesguinnuh literatuurua. Pushkinin djädjöl oli toshe tietäväine poettu. (Vasilij Lvovitch).

Tsarskois selas oli dvorjani- noin lapsih nishkoih litsei ku- duah yksitstu vuodizenny, vuuvuunu 1811 postuppi utshi- yumah Aleksandr Sergejevitš Pushkin. Tää Pushkin opastui tukkunaistu 6 vuottu. Tää opas- tujes Pushkin i hänen tovarishat vie enämbäl ruvettih udeljaitmah vnuamaiedu literatuurah. Tää i hänen omat katshondu kannat suadih lopulline oformleenie. Hänel oli suuri interessu poli- tisheskoiloh sobyitieloih, volj- noin literatuuran lugemizeh, lek- sieloin kuundelemizeh. Häin oli hyväs druuzhbas Pushkinin, Kjuheljebkeren ker, kudamat myöhembin oldih dekabristoin vostaanies i yhten silloizen poli- tisheskois mislin prestaviteljan Tshaadajevin ker tuttavus su- reshti äuttoi Pushkinin poli- tisheskois zrelostijn kehityst- jellehpiä.

A. S. Pushkinin dueli Dantesen ker

Foto on otettu A. A. Naumovin kartinas (v. 1884) kudain on hranittavannu Literaturnois ins- titutuas (Pushkinskois koi) SSSR:n Tiede Akadeemies Leningra dis.

Litseis olles literaturnoin ta- lanttu piäzi Pushkinis vie parem- bi nägymäh. Tää heil idaittih käzil kirjutettuo zhurnalua. Sil- lois opastus vuozinnu obratittih vnuamaiedu kui poettah Alek- sandrah jo moizet Venjan silloi- zet pisuateltat kui oli Karamzin, Derzhavin, Väizemskij, Zhukovs- kij i vie erähtä muut. Muste- luksis poetas on i moine kohtu, shto konzu litseis olles häi sai lugiettu Derzhavinin eis omis stihotvorenioil, to silloi Push- kinil oli se kui suuri pruazhniek- ku.

Silloizis zhurnaluis ruvetti- häntemäh duumat krepostni- shestvan muuttamizes. Petr Jakovlevitsh Tshaadajev kirjutti kirjaizen kudaman petshatoitsh zhurnalas silloistu tsuarin stro- juo vastah i tsuari ollen suuttu- nuh täs dielos Tshaadajevan piäl objavi händy symasheschoiksi. No Pushkinil druuzhban tshust- vat jäädih i jellehpiä netshih su- ren duuman mieheh.

Pushkin talloiloh obshestvoh, kudamie silloi rubei organisoi- tshemahes ei mennyh, no heijän ideit häneh viljaitti suureshti. Pushkin kävyi moizeh literat- urnoih obshestvah kui oli silloi

"Zelenaja lampa" kudaman ru- kovodstvas oldih tulevat deka- bristat. Silloizet Pushkinin sti- hotvoreniet tuodih julgi juuri obshestvenno-politisheskoit de- kabristoin katshomukset i oldih net onhaikui proklamatsiet, ku- damat kiruttih torah tsuarin krepostnoidu strojuo vastah. Mustelgammo moize kui on: "Volnostj", "Derevnja", "Tshaadajeval", i monet muut. Nämien stihoin perä ollus Push- kinin työtty silkah Siberieh, no tolko hänen puolistajien kavotji silkku muutettih juogah päi kun- ne händy i työtthi.

Täh aigah Pushkinin suuri poemu "Ruslan i Ljudmila" ku- dai oli täh aigoih petshatshpäi tulluh andau suuren petshatlee- nen sovremenniekkoih kudamat nähtäh siit demokratisheskoiloi ideoloi. Majjankuun 6 päivä 1820 Pushkin työtthi silkah Je- katorinovvaljah genjerualan Inzovan käskietäväksi. Tännä tulduo Pushkin rodijh bolnoiki- si. Sie löydi händy Rajevskoin pereh i hlobotshi Pushkinie otta- keral Kavkazah i suaduo luvan Pushkin piäsi kävymäh Kavkazah i Krimah. Krimaspäi häi meni

sen samaizen genjerualan kä- skietäväksi Bessraabieh Kishne- vin linnah. Siepäi vähästy myö- hembäh häi piäzi Odessah, kus händy azeitettih grafan Vorontso- van käskietäväksi.

Kävelyksis olles Pushkin kir- juttu äijän hyvie proizvedeenie- loi. Niis voizimmo mainita vai- kui erähe, kui sanammo: "Kav- kazkoi plenniekkui", "Tshiganat", "Bahtshisaraikii fontan", i vie muudu.

Odessah tulduo ei kohettu Pushkinin eläimät i ruavot. Tietäväine ne duumat i ne proiz- vedeeniet kudamat oli kirjutta- nuh Pushkin nostettih Vorontso- vaspäi Pushkinin nähte vihua i häi kaiken aigna abisteli Push- kinie, otmosiiehes häneh kui pie- neh tshinovniekkah. Vorontsov kirjutteli doneseniolo Peterbur- gh i sai Pushkinin nishkoi uuzie repressieloi. Pushkinie työtthi silkah gluhoih kyläh Mihailovs- koih, kudai oli silloizes Pskovkois gubernjies.

Mihailovskois Pushkin oli usi- lennoin nadzoran alaine. Häi ol- les kyläs izpolzsuitsihi yhteytyt- krestjuanoin ker, shtobi parem- bi tunnustuo venjalaizeh rahva-

han elaiha. Siezhe häi usilleno izutahitshoi istooreidu. Kirjut- tau suuren istoritsheskois trage- dien "Boris Godunov", kudai on yksi Pushkinin parahimbis proiz- vedeeniois. Siezhe häi kirjut- tau erähe kohtie suures prols- vedeenies "Jevgenij Onegin".

Dekabrjankuun 14 päivä vuuvuunu 1825 oli suameniit- toin vastaanie. Presto- lai astui uuzi imperatoru Niko- lai pervoi. Sledstvien aigah näh tih mittuine znatshenie silloi oli Pushkinin proizvedeenioil i tsuari käski Mihailovskois päi Pushkinin tuuvva hänen luo Mos- kovah, shtobi sen kavotji obe- vredjie Pushkinin proizvedeeni- lois znatsheniä.

Pushkin ei kieldännyh tsuarin ies omua sotshustviedu dekaris- toih nähte. Hotjo tsuari azett- händy pahoih uslovieloiloh, yksi- kai Pushkin ei heittänyt tsuarin vihuandua i kaikkie siidä tsuarin dvoran shaikkua. Omat politi- sheskoit ideualat häi pidi elaijan loppusah.

Kaikes repressies i muus nad- zoras huolimattah Pushkinin proizvedeeniet suadih oma jalan- sia meijän muas i ei vai kui Venjal, no i muual. Pushkinin proizvedeeniet oldih napruavitut vai kui yhtel hänen proizvedenie loin arvos pidäjal, se oli rahva- lah. Hänen narodnostji i relai- listieskois soderzhaanie proizve- deeniolois sai oman kannatuksen rahvahan keskes.

Vuuvuunu 1830 Pushkin piä- zi Boldinon kyläh Nizhegorodskoih gubernjiez, kus olles häi loppou oman suuren proizvedee- nien "Jevgenij Onegin" kudama- häi oli kirjuttannuh piäl seitsemen vuuvuun. Tää häi vie kirjutti älj- jän muuloi proizvedeenieloi.

Fevraljankuun 1831 Pushkin meni naimizih Natalja Gontsha- rovan kel i kodvaizen projittuo häi muuttua elämäh Peterburgah. Silloi poettu sai jo polnoin zrel- ostijn no kai hänen silloine elai- gu, nadzoru, mutshoin svetskoi elaihu i muut ei annettu hänäl

polnoidu vozmozhnostjie hänen literaturnoil ruavol. Hänel hi- moitteli piästä kyläh, no tsuari ei laskenuh händy.

Nämih aigoih ollut holernoit buntat, da vie jällettäväh ollut krestjanskoit vostaaniet azeitet- tih Pushkinie vostaanilois izut- shaitshuksen himoh i häi nämin vuozin kirjuttu knigaat "Puga- tsheran istoorie" i "Dubrovskij". Nämih aigoih häi kirjuttu i yhten pa- rahimbis proizvedeeniois "Pi- kovaja daama".

Vuuvuunu 1834 tsuari andoi Pushkinil kamer-junkkerin tshi- nun. Tämä oli unizistielno Pushkinin nähte. Pushkinin ni- mi liiku jo ymbäri muan i muis mualois i oli hänelleh 35 vuottu, a tämä tshinu annettih nuoril aristokruatol i tämä tshinu ob- jazuisthi olemah kaikis dvoran unizistielnois seremonielois.

Pushkinie vastah kävyi torus tsuari i kai dvora. Pushkinin mutshoin jälles käveli i nahalno uhaazhivaitshi poshljakku ofitsie- ru rasku Dantes. Heijän kes- kel kehitettih konflikttua laske- mal kaikemoize spletnoi i muu- du paginot. Täl tavoi hyö tah- tottih jälginäi hävittä poettu. Laittih moine obstanovku konzu Pushkinin i Dantesan välil rodjih duel. Täs ammundas, kudai oli janvarjankuun 27 päivä 1837. Dantes smertelno ruamitshi Pushkinin i janvarjankuun 29 päivä, uuttu luguo myö fevral- jankuun 10 päivä Pushkin kuoli.

Pushkin kuolendu rodijh natsionalnoikis gorjaksi. Tämä on yksi petshaljoimibis kohtis meijän rahvahan elajias. Ei tä- dä gorjua tsuari andan pidiä, vai peitotshi zhandarnat viedih Pushkinin ruuhi ääre linnas Mi- hailovskoih i sie peitotshi rahva- has kalmattih.

Pushkinin tvortshestva jai meijän omaksi. Pushkinin proizve- deeniolo lugietah kai miän rah- vas. Pushkin on meijän sovre- menniekkui i hänen proizvedee- niolo meijän rahvas ljuubitah.

1837-

A. S. Pushkin

-1937

Kansojen runoilija

KUVASSA: "Feodorin murha" ("Boris Godunovista"). Taiteilija Korosin maalauksena.

KULTTUURIN SUURET MESTARIT A. S. PUSHKINISTA

M. GORJKIJ

"Runoilija, jota etevämpi ei tähän päivään mennessä ole ollut kukaan"

"... ENNEN KAIKKEA Pushkin oli ensimmäinen venäläinen kirjailija, joka kiinnitti huomion kansan luomistyöhön ja otti sen kirjallisuuteen, väärentämättä — "kansanomaisuuden" valtiollisen aatteen eduksi, — hoviruinoilijain ulkokuultujen tendensien eduksi, — hän väritti kansanlaulun ja tarun kykyä loistolla, mutta jätti niiden sisällön ja voiman muuttamattomiksi.

Ottakaa satu "Papiesta ja renki Baldasta", "Kultaisesta kukosta", "Taasari Saltanista" jne., näissä saduissa, Pushkin ei peitellyt kansan pilkallista ja kielteistä suhtautumista pappeihin ja taasareihin, ei hämähänyt vaan päivänvalon kuvasti terävästi.

"... NIINKAUAN kuin Pushkin kuului romantiikan polkuun, joka oli tullut ennen häntä, hän jätti jälkeensä runoklassisista, Byronin, Baturukhovin, Zhukovskin — yhteiskunta, joka huomasi hänen erinomaisen kykynsä ja arvioi korkeaksi uusien runojen musiikkia, kiitti runoilijaa. Mutta niin pian kun hän nousi jaloilleen ja alkoi puhua puhtaalla venäjänkielillä, kansan kielellä, alkoi ottaa kirjallisuuteen kansan motiiveja, tavallista elämää, alkoi kuvata elämää realistisesti, yksinkertaisesti ja oikein — niin yhteiskunta alkoi suhtautua häneen ivalisesti ja vihamielisesti, tuntein hänessä ankan tuomarin, venäläisen mauttomuuden, tietämättömyyden ja orjuuden, julmuuden ja vallan edessä orjamaisten ryörimisen puolueettoman todistajan..."

"... HÄNEN KOHTALONSA on aivan samanlainen kuin jokaisen sellaisen suuren henkilön kohtalo, jonka historia on pannut elämään vähäpätöisten, typerien ja omanvoitonhimoisten ihmisten keskuudessa — muistakamme Leonardo da Vincin ja Michelangelon Pushkin on Venäjän kirjallisuudella samanlainen suuruus, kuin Leonardo europalaisella taiteella. Meidän on osattava erottaa hänestä se, mikä hänestä on satunnaisista, se, mikä selvitävin ajan olosuhteet ja henkilökohtaiset, peritty ominaisuudet — kaikki aatellinen, kaikki väliaikainen — se ei ole meidän, se on vierasta ja meille tarpeetonta.

Mutta nimenomaan silloin, kun me heitämme kaiken tämän sivuun — nimenomaan silloin nouseekin eteemme suuri venäläinen kansanrunoilija, kuulemallaan ja viisaudellaan luomavien satujen luoja, ensimmäisen realistisen romaanin "Jevgenij Onegin" tekijä, parhaimman historiallisen draamamme "Boris Godunov" tekijä, runoilija, JOTA ETEVÄMPI EI TÄHÄN PÄIVÄN MENNESSÄ OLE OLLUT KUKAAN ENEMPÄÄ RUNON KAUNEUSDESSA KUIN TUNTEIDEN JA AJATUKSEN ILMAISEMIS-VOIMASSA, MASSAKAAN, RUNOILIA — SUUREN VENÄLÄISEN KIRJALLISUUDEN ESI-ISA."

(GORJKIN kirjoituksesta suomenkieliseen teokseen "Kirjallisuuden historia kansalle".)

V. KIRPOTIN

Suuri venäläinen runoilija A. S. Pushkin

Marxismi-leninismi opettaa meitä vaalimaan menneisyyden kulttuuriperintöä. Lenin kirjoitti, ettei voi olla kommunisti, ellei ole omaksunut ihmiskunnan koko kehityksen luomaa kulttuuria. Enemmänkin, nykyään, jolloin kapitalistisessa maailmassa useat maat joutuvat fasismin sorron alla kulttuurin raakalaistumiseen, vain me, sosialistiset Sovjetit, voimme ylläpitää ja kehittää maailman ihmisen ja koko maailman taiteilijain proletariaatin olemme niiden kallisaarvoisten tieteen, kulttuurin ja taiteen lahjojen todellisia säilyttäjiä, jotka ihmiskunta on koennut menneiden vuosisatojen aikana.

Yhtenä maailman kirjallisuuden kaikkien huomattavimmista ilmiöistä on Pushkinin runous. Pushkin lopullisesti muodosti Venäjän kirjakielen. Hän on Venäjän uuden kirjallisuuden luoja. Ennen Pushkinia venäläiset kirjailijat, jotka suurelta enemmistöltään olivat aatelisia ja aristokraatteja, kirjoittivat sellaisella kirjakielillä, joka oli täynnä kirkkoslaavilaisia sanontoja, mytologisia käsitteitä ja ulkomaisille kielille ominaisia käänteitä. Tämä kieli oli joukkoille luonosti ymmärrettävää tai ei ollut se sitä ymmärtäneet lainkaan. Se erosi jyrkästi kansankielestä.

Pushkin lähensi kirjakielen kansanjoukkojen puhekielen. Kielen lakeja hän ei opiskellut korkealentoisista retorikoista, vaan venäläisiltä talonpojilta, yksinkertaisilta venäläisiltä ihmisiltä. Lapsuudessa hän kävi Moskovan kansanhuveissa, täysi-ikäisenä miehenä hän talonpoikauspukuun puetuna kävi markkinoilla, jumalanpalveluksissa,

kuunnellen Moskovan ehtoollis-leipäin valmistajain puhetta, syntyen Venäjän puhekielen lakeihin ja omaksuen sen rikkaat kielivarat.

Aivan lapsuudesta asti Pushkin ammensi ahneesti luomistyötään varten Venäjän kansanrunouden mitä rikkaimmista lähteistä, jotka hän tunsi täydellisesti. Lopputuloksena Pushkin loi, tai oikeammin sanottuna, lopullisesti muovasi erinomaisen kirjakielen — täsmällisen, vivahteista rikkaan, kaunopuheisen kielen, joka kykenee ilmaisemaan minkä vaikean käsitteen tahansa yleisesti ymmärrettävässä muodossa, kielen, josta on tullut välttämätön jokaiselle venäläiselle kirjallisuudelle. Hänelle oli vastenmielisiä kirjallisuuden kaunopuheinen mahtipontisuus, joka oli kaukana kansasta. Pushkin pyrki siihen, että sanonnat olisivat yleisesti ymmärrettäviä, kaikille käsitettäviä, täsmällisiä ja lyhyitä. Hän kirjoitti näin: "Täsmällisyys ja lyhyys, siinä proosan ensimmäiset ansiot. Se vaatii ajatuksia ja ajatuksia — ilman niitä eivät loistavat sanonnat merkitse mitään."

Tämä sääntö on yhä vieläkin aktuaalinen. Aktuaalinen ei ainoastaan soveltikauokirjallisuudelle, vaan myöskin kaikille soveltikirjailijoille, kirjoittakootpa he mistä teemasta tahansa. Tämän tämä sääntö on sovellettu myöskin modernin kirjallisuuden tavissa myöskin agitaatioon, jota propagandamme, jotka saavat päämääränsä vasta siitä, kun niiden aatteiden rikas sisältö on puettu täsmälliseen, lyhyeen ja yleisesti ymmärrettävään muotoon.

Lahjoiltaan Pushkin oli tavattoman monipuolinen: runoilijana häntä venäläisistä runoilijoista kukaan ei ole voittanut, proosan alalla hän on mestari, joka antoi syyksien Venäjän uudenman kirjallisuuden kehittymiselle, kriittikkona hän on syvällinen ja terävä, dramaturgina hän Boris Godunovillaan saavutti sellaisen voiman, että koko Venäjän draamakirjallisuudessa ei toista niin jylhää, toimintarikasta, väkevää draamaa syvästi piirrettyä henkilöluomuksineen ole, kääntäjänä hän oli mainio ja oltipa hän esiintyksen muusikina tahi minkä kirjallisuusalalla harjoittajana tahansa, hän saavutti aina suuren mestaruuden.

Tämä ensiksikin siksi, että hänen synnynnäiset lahjansa olivat aivanlaiset, toiseksi siksi, että hän hankki tavattoman laajan siivestyksen mitä erilaisemilla aloilla, kolmanneksi siksi, että hän teki luomistyötään suurella hartaudella ja perinpohjaisuudella, pyrkien lakkaamatta kehittämään venäläistä kirjallisuutta, ei jättäilemään, vaan "saavuttamaan ja sivuttamaan".

Runoudessaan Pushkin ei lainkaan tyydy siihen, mitä ennen häntä oli saavutettu. Kriittisesti suhtautui hän maailman kirjallisuuden suurmestareiden saavutuksiin ja vaikka otti runsaasti vaikutusta sekä Byronilta, että Voltairelta, hänen tuotteensa eivät missään määrin omaa jäljittävää luonnetta.

Me rakastamme Pushkinia hänen nerokkuutensa, rohkeutensa, vapauden rakkautensa, älykkyytensä vuoksi. Me rakastamme senvuoksi Pushkinia, että hänen runoudessaan ei ole tuollaista tyhjää soinnuteltua, joka muistuttaa "sileitä, tyhjää talvista tietä", vaan se on aina elävää, syvällistä, täyteläistä ja siinä ohella tavattomassa määrässä rytmiä, rikasta, sointuvaa, lennokasta, aivan äärimmäisen joustavaa.

Elämän ilon erinomaisena ilmaisuuna Gorjkin kirjoituksessaan Pushkinista toi Bacchuslaulun, joka kuuluu:

Miksi jäi humu riemuksi pois?
Nyt soi sävel Bacchuksen rento!
Eläköön yhä neitonen hento
Ja vaimokin nuori, ken lempii soia!
Te säihkyvät maljat jo juokaa!
Ja viiniä vaan!
Te kuohuvaan
Nyt sormusten painua suokaa!

Me maljamme nostamme, kerralla juomme
Ja muusille, järjelle kunnian suomme!
Sä liekehti, aurinko vaan!
Kuin lampu, mi himmeäksi jäi.
Kun samu luo ruskotustaan,
Valeriusus hippuu ja hällähtäpi
Eess' järjen, mi kuolla ei vois.
Siis eläköön päivä, yö menköhön pois!

Lyseotoverilleen Pushkinille (myöhemmin dekabristina karkoitettu Siperiaan), Pushkin kirjoitti elämänilöisen nimipäiväkirjeen runomittassa, joka loppuu seuraaviin säkeisiin:

Suo luoja, seurassamme,
Kun saapuu edas maj,
Kun peittää kulumme
Jo hopea, sanon kai
Ma sulle, sulle runossamme:
No, malja täyteen, vai?
Kas riemu hautaan asti
Meit käyköön seuraten,
Me kuollaan raitioista,
Soi kilke maljojen.

Kirje Wulfille, joka myös on runomittainen, samoin uhkuu runsasta elämänilöä, oikeata Anacreonin elämää, jota Pushkin ihaili.

Mutta nämäkään tilapäisrunot, iloiset soinnat eivät ole vain laisista rikkautta, ne eivät suinkaan vaikuta siltä, että Pushkin ihailisi henkisesti tyhjään joutilaan aatellisuuden rappeuttavaa remuuta. Ei, Pushkinilla näissä elämäniemissä ilmeisissä runoissa myös samalla on sisäistä ryhtiä ja elämän monipuolista sisällysrakkautta.

Pushkin on meidän elämäniemisen aikakautemme onnellisten kansalaisten sukulainen, hän rikastuttaa meitä kulttuuriperintönä suurilla rikkauksilla, hän on saanut todellisen kansanrunoilijan maineen, sillä häntä lukee aivan liioittelematta koko kansa, satamilljoonaiset joukot.

JALMARI VIRTANEN.

PUSCHIN VIERAANA PUSHKININ LUONA MIHAILOVSKISSA. (Taiteilija Ge'n maalauksena) (Sojuzfoto)

Pyrkimys kielen yksinkertaistamiseen ja kansanomaisuuteen oli Pushkinilla mitä läheisimmin sidottu taisteluun realismin puolesta kirjallisuudessa. Silloin, kun Pushkin aloitti kirjallisen toimintansa, kirjallisuudessa vallitsivat valeklassikkojen ja romantikkojen teoriat. Pushkin ensimmäisenä nosti realismin lipun Venäjän kirjallisuudessa. Hän ensimmäisenä käänsi samaan aikaan eläneiden kirjailijoiden katseet Venäjän ja Euroopan muiden maiden silloiseen todellisuuteen ja realistiseen menneisyyteen.

Hänen ajalleen ihmeteltävällä rohkeudella hän toi kirjallisuuteen näytteitä maaorjatalonpoijista, eikä sitäpaitsi ainoastaan rauhallisista, alistuvaisista, vaan myöskin sortajiaan vastaan kapinnoissa. Nikolai I ja aristokraattisen yhteiskunnan kauhuksi hän antoi Jemeljan Pugatshovin sen jälkeen voitettamattoman kuvan, joka oli piirretty ilmeisellä myötätunolla. Pushkin löysi sankarinsa yhteiskunnallisten tilkapuiden alimilta portailla, pikkuvirkamiesten keskuudesta ("Stantsionnyj smotritel"), käsityöläisten keskuudesta ("Groboschik"), eikä yksitään silloisen kirjallisuuden tavallisten persoonien keskuudesta.

Tsaareihin, aristokraatteihin, aatelisiin, sotapäällikköihin, sotilashenkilöihin ja hovimiehiin hän katsoi niin riippumattomasti, niin vapaasti, että hänen kynänsä alla he saivat totuutta vastavaan realistiseen muotoon.

Näiden neroutensa ominaisuuksien takia Pushkin joutui paljon kärsimään sensuurin puolelta. Esimerkiksi on tunnettua, että tsaari vaati "Boris Godunovin" — tuon Venäjän kirjallisuuden nerokkaimman draaman — uudistamuksesta ja että tsaari tyytymättömyyden takia se ei voinut pitkään aikaan ilmestyä. Tunnettua on, että Nikolai I ei laskenut painoon nerokasta runoelmia "Mednyj vsadnik", joka julkaistiin vasta runoilijan kuoleman jälkeen väärastelevine korjauksineen, jotka Zhukov oih tehnyt tsaristisen sensuurin painostuksesta.

Pushkinin aikojen hallitsevat luokat pelkäsivät totuutta. He pyrkivät hämäämään todellisuuden ristiriitaisuudet, he pyrkivät näyttämään todellisuuden taiteesta koristellussa ja ilusoorisessa muodossa. Mutta Pushkin asettui rohkeasti päin todellisuutta ja sen raskaita ristiriitoja, sen käärteviä konflikteja, esittäen ne mahtavalla sivelillä.

Syvästi progressiivinen ilmiö. Se oli mitä kiinteimmin sidottu Pushkinin poliittiseen vapauteen rakkauteen, maaorjuusvastaisuuteen pyrkimykseen ja humanismiin. Kirjoituksessaan "Hertzenin muistolle" Lenin puhuu seuraavalla tavalla sukupolvien ja luokkien vaihtumisesta XIX vuosisadan Venäjän vallankumoukselliseen historiaan: "Junliessamme Hertzenia, me selvästi näemme kolme sukupolvea, kolme luokkaa, jotka toimivat Venäjän vallankumouksessa. Alussa olivat aateliset ja tilanherrat, dekabristit ja Hertzen. Suipea on näiden vallankumouksellisten piiri. Kauhean kaukana ovat ne kansasta. Mutta heidän ajatuksensa ei ole mennyt hukkaan. Dekabristit herättivät Hertzenin. Hertzen kehitti vallankumouksellisen agitaation.

Siihen tarttuivat, sitä laajensivat, lujuuttivat ja karkasivat porvaris-vallankumoukselliset, alkaen Tshernyshevskistä ja päättyen "Narodnaja Volja" sanka-reihin. Taistelijain piiri tuli laajemmaksi, niiden yhteyks kansaan läheisemmäksi. "Tulevan myrskyn nuoret perämiehet" — nimitti heitä Hertzen. Mutta se ei ollut vielä itse myrsky. Myrsky, se on itse joukkojen liikettä. Proletariaatti, ainoa loppuun saakka vallankumouksell-

KUVASSA: I. I. GNEDITS, V. A. ZHUKOVSKI, A. S. PUSHKIN ja I. A. KRYLOV c. 1832. (Taiteilija Tshernetsovin maalauksena.) (Sojuzfoto)

KULTTUURIN SUURET MESTARIT A. S. PUSHKINISTA

V. BELINSKIJ

"Pushkinilla oli maailmankuulu luomisvoima"

"... EI YKSIAKÄÄN VENÄLÄIS-
TÄ RUNOILIJASTA voi olla nuori-
son kasvattajana ja nuoren tunteen
muovajana siinä määrin kuin Push-
kin. Hänen runoudelleen on vierasta
kaikki fantastinen, haaveellinen, val-
heellinen, aaveellisesti-idealinen; se on
läpensä todellisuuden läpitunkema; se
ei laita elämän kasvoille valkomaalia
ja punaa, mutta näyttää elämän sen
luonnollisessa, todellisessa kauneus-
sa; Pushkinin runoudessa on taivasta,
mutta se lävistää aina maata..."

"... EI YHDELLÄKÄÄN RUNOIL-
LIJALLA ole ollut venäläisen kirjallisu-
uteen niin monipuolista, voimakasta
ja hedelmällistä vaikutusta. Pushkin
teppoi Venäjällä ranskalaisen valeklas-
sisuuden laittoman herruuden, laa-
jensi runotemme lähteitä, suuntasi se-
r elämän kansallisiin aineisiin, osoitti
lukemattomia uusia muotoja, teki sen
ensi kertaa venäläisen elämän ja venä-

läisen samanaikaisuuden ystäväksi, ri-
kastutti aatteilla, uudistoi kielen si-
nä määrin, että lukutaidottomatkaan
eivät enää voineet olla kirjoittamatta
hyviä säkeitä, jos tahtoivat kirjoit-
taa..."

"... HÄN KUULUU HEIHIN —
(europalaisten runoilijoihin — toim.),
niinkuin Venäjä Euroopan, ja euro-
paisten runoilijain häneen, niinkuin Euro-
pa Venäjään. PUSHKINILLA OLI
MAAILMANKUULU LUOMISVOI-
MA: muodon puolesta hän on kilpailija
mille runoilijalle tahansa maailmassa,
mutta sisältönsä nähden tietenkään ei
häneen ole verrattavissa yksikään maail-
mankuuluista runoilijoista, jotka ovat
heijastaneet ihmiskunnan yleismaail-
mallis-historiallisen kehityksen het-
kettä..."
(V. BELINSKIN teokset, VI ja
VIII nide, Söldatenkova ja N.
Schepkinin julk., v. 1860.)

N. A. DOBRO LJUBOV

"... Ennen Pushkinia kaikista luon-
nollisista tunteista ja tavallisten esi-
neiden kaikista kuvaamisesta pois
kääntymisen ulottui niin pitkälle, että
itse luontoa pyrittiin väärstelemään
sivistyneen yleisön turmeluneen maan
mukaan. Pushkin pitkin aikaa herätti
suuttumusta rohkeudellaan — löydä
runous ei enään kuvitellusta ideaali-
sista..."

nen luokka, nousi niiden johtoon
ja ensimmäisen kerran nostatti
miljoonat talonpojat aivoimeen,
vallankumoukselliseen taisteluun.
Myrskyn ensimmäinen rynnitys
oli v. 1905..."

Pushkin syntyi ja kasvoi aate-
llisessa keskuudessa. Aatelisten
valtava enemmistö oli silloinkin
taantumukseen tuki, sitkeästi puo-
lustaen itsevaltiutta ja maaor-
juutta. Mutta maaorjatalonpoi-
kain tyytymättömyyden painos-
tuksesta ja länsi-euroalaisen
progressiivisen valistuksen vai-
kutuksesta aatelisten keskuudes-
sa löytyi XIX vuosisadan ensim-
mäisellä neljänneksellä etumai-
sia ihmisiä, jotka käsitivät pe-
rinpohjaisten muutosten välttä-
mättömyyden maassa. Tällaisia
olivat ennenkaikkea dekabristit,
joista Lenin puhuu ylläesitettyssä
sitatissa.

Dekabristit nousivat itseval-
tiutta vastaan. Eräät heistä ei-
vät poliittisessa ohjelmassaan
menneet perustuslaillisen monar-
kian vaatimusta pitemmälle, to-
set kirjoittivat lippunsa tasaval-
lan vaatimuksen, mutta kukaan
heistä ei enää halunnut sopia
Venäjän itsevaltiuden aasialai-
sen despotismin kanssa. Dekab-
ristit pitivät välttämättömänä
maaorjuuden hävittämistä. He
taistelivat valistuksen puolesta,
sivistymättömyyttä vastaan, kir-
kon pimeydenvaltaa vastaan. Dekab-
ristit muodostivat salaisen
yhdistyksen, jonka päämääränä
oli saavuttaa vaatimuksiensa to-
teuttaminen väkivaltaisilla, vallan-
kumouksellisin keinoin.

Dekabristien kapina tapahtui
joulukuussa v. 1825, heikellä,
jolloin valtaistuimella astui Ni-
kolai I Aleksanteri I kuoleman
jälkeen. Dekabristien liike tu-
kahduttettiin, mutta, kuten Lenin
kirjoitti, "... heidän asiansa ei
mennyt hukkaan".
Luomistyönsä ensimmäisellä
puoliskolla Pushkin monipuoli-

ta, vaan itse esineistä, sellaisenaan.
Mutta hänen kykynsä voima, taito valis-
tota, siepata ja esittää esineiden luon-
nollinen kauneus — voitti haaveilijoi-
den hurjan itsepitäisyyden ja tässä
realismin lähtemässä luonnossa on
Pushkinin mitä suurin kirjallinen an-
siot. (Nide II, sivu 577.)

Sä usko, veikko, loistamaan
Käy onnen tähti, — huomenkoihin
Venäjä herää uustaan,
Ja itsevalta runoilihin
Kun sortuu, meitä mainitaan.

Hän raivokkaasti ruoski itse-
valtiutta. Oodissa "Voljnosti"
hän kirjoitti:

Sä konna itsevaltia,
Pilkkaasi tsaareja, suosikkeja,
Miä riemuksen sun tuhoasta
Ja toivon kuolon lapsiasi.
On oas kansan kiros,
Tuot maailmaan sä kauhistusta,
Oot luonnon tahrauslilku musta
Ja jumalalle sopuasta.

Hän kutsui kapinaan:
"Voi tyrannit, te vaviskaatte!
Mut orjat, uskallusta saatte
Kai vohdon nousta kapinaan!"

Lukuisissa epigrammeissa hän
pilkkaasi tsaareja, suosikkeja, mi-
nistereitä, ylimyksiä ja taantu-
muksen kirkollisia henkilöitä.
Pushkin odotti ja uskoi, että
hänet innostuttanut poliittisen
vapauden ihanne pian toteutuu.
Mutta Pushkinin toiveiden ei ol-
lut sallittu toteutua. Hän joutui
kärsimään raskaan poliittisen
pettymyksen. 20-luvun vallan-
kumouksellinen nousu tuli kaik-
kiällä lyödyksi — sekä Lännessä
että Venäjällä.

20-luvun ensimmäisen puolie-
kon vallankumouksellisen liik-
keen tappio Euroopassa ja dekab-
ristien liikkeen tappio Venäjällä
tekivät Pushkiniin sangen suuren
vaikutuksen. Hänelle ominaisel-
la realismilla ja terveellä asoi-
hin katsomalla hän käsitti, että
hänen aikanaan ei ollut olemassa
sellaisia aktiivisesti toimivia voi-
mia, jotka olisivat voineet kukis-
taa itsevaltiuden.

"V. I. Lenin, Kootut teokset, nide
XV, siv. 468.

(Jatkuu seuraavalla sivulla.)

TOIMITUKSEN TELEFOONIT: Vastaava toimittaja - 7-90. Vast. toimittajan sij. ja toimituss sihteeri - 7-90. Osastojen johtajat - 7-23. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: ответств. редактор - 7-90. Зам. отв. редактора и отв. секретаря - 7-90. Зав. отделами - 7-23. TOIMITUKSEN OSOITE: — АДРЕС РЕДАКЦИИ: АКССР Петрозаводск, Пушкинская 7. ИЗДАТЕЛЬСТВО Карельского Обкома ВКП(б), адрес: АКССР Петрозаводск, Пушкинская 7, комн. № 304, тел. 517. — Типография им. Анохина АКССР, гор. Петро- заводск, Пушкинская 7. Уполномоч. Главлита Карельской АССР № А-355 Заказ № 479 — Тираж 6,280 экз.